

KULTUR

VERDT Å
FÅ MED
SEG

Teaterforestilling

I dag klokken 12.00 er det duket for forestillingen «Hallo – Hallo» i Helan på Åsane kultursenter. Møt to søstre gjennom fem tiår, hvor radioen spiller hovedrollen. Forestillingen er i regi av Bergen Kulturelle Spaserstokk i samarbeid med Åsane frivilligsentral.

Stordans

DJ Benjamin spiller opp til dans for ungdom og voksne med utviklingshemming torsdag 23. april klokken 18.00 til 20.30 i Åsatun. For mer info og påmelding se www.deltaker.no/bk innen 16. april.

Kulturtorget

Arna og Åsane kulturkontor utvider åpningstiden til klokken 19.00 på torsdager på sitt nye «kulturorg» på Åsane kultursenter.

Turgruppe

På mandag er det turgruppe i regi av Åsane frivilligsentral. Motested er ved Kiwibutikken på Rolland klokken 11.30. Turen går til Rollandsfjellet. Kontaktperson: Berit Gjerstad på telefon 55 56 72 45 eller 94 52 21 39.

Datakurs

Også i vår arrangerer Seniornett Åsane datakurs og pc-verksted torsdager mellom klokken 11.00 og 13.30 i Åsane frivilligsentral sine lokaler i U82-huset, Myrdalskogen 39B. På torsdag er det kurs i bildebehandling del 1 av 2. En uke senere går den andre delen av kurset av stabelen. På grunn av stor pågang er det påmeldingsfrist tre dager i forveien.

Strikkekafe
med noe hekling

Biblioteket i Åsane inviterer til strikkekafe med noe hekling klokken 16.00 til 18.30 en torsdag i måneden denne høsten. Neste gang er 21. mai.

Strikkekafe

På tirsdag inviterer Åsane frivilligsentral til strikkekafe i U82-huset, Myrdalskogen 39B. Den er åpen hver tirsdag fra klokken 14.00 til 16.00. Ta med strikkepinner og garn. Alle er velkomne, både unge og eldre.

Eldretreff

Tertnes kvinne- og familielag arrangerer eldretreff torsdager mellom klokken 11.00 og 13.15 i peisestuen i Tertnes bedehus. Neste treff går av stabelen 23. april.

Trim for eldre

Trimgruppen blir arrangert om onsdager fra klokken 11.00 til 13.00 i U82-huset, Myrdalskogen 39B, i regi av Åsane frivilligsentral. Den siste onsdagen i måneden er det bingø i lokalene.

Seniorteater

Senioruniversitetet har i samarbeid med Arna og Åsane kulturkontor teatergruppe i lokalene til Åsane frivilligsentral i U82-huset. De møtes hver torsdag klokken 14.00-16.00.

Hyggetreff

På tirsdag er det hyggetreff i menighetssalongen til Eidsvåg kirke fra klokken 11.30 til 13.30. Arrangementet starter oppe i kirken med musikk ved Jon Stubberud, og det blir andakt ved Monsen. I tillegg blir det påske-koldtbord i menighetssalongen.

Åsane-forfatter på sal

I 2013 utgav Terje Binder sin første skjønnlitterære bok «Der vinden ble født». Historien er basert på opplevelser hans forfedre hadde i Latvia under den latviske revolusjonen i 1905. Nå har Binders bok blitt oversatt til latvisk og ligger på topplisten over de ti mest solgte bøkene i Latvia.

Tekst og foto: Kristine Rande

Terje Binder åpner døren med et smil. Det koselige huset ligger i Slettevikvegen. Vi får servert te og et latvisk brød kalt Speka Piragi. – Dette serverer de i Latvia til jul og St. Hans, forteller Binders kone, Jonhild Binder.

Dypt og populært

Binder har funnet frem den latviske utgaven av boken.

– Hvorfor tror du boken har blitt så interessant der nede?

– En av forlagssjefene sa ved en anledning: «Teksten din går dypere enn du er klar over», forteller Binder.

– Hva tenker du om den tilbakemeldingen?

– Den har jeg spekulert veldig på, medgir forfatteren, og legger til at setningen ble sagt midt under en sammenkomst.

– Jeg kunne ikke helt begi meg ut på en dyp diskusjon der og da, smiler Binder.

Han forteller at han også hadde gleden av å stille opp i diverse aviser i Latvia.

– Det ble både lange og korte intervjuer. En av avisene, Latviske Avize, som er den største avisen i Latvia, sier Binder entusiastisk.

– Da jeg var på radioen der nede ble jeg spurt om jeg følte meg som en latvier.

– Hva svarte du da?

– Ja, litt. Siden farmor og farfar

er latviske, er jeg jo halvt latvisk selv, medgir Binder.

Åpen og ærlig

– Det er åpenbart at du appellere til noe spesielt hos latvierne?

– Ja, og jeg tror at det handler om deres identitet, sier Binder tenksomt.

Han finner frem et par mailer han har fått, med positiv tilbakemelding fra folk som har lest boken i Latvia. Blant annet beskriver de at Binder rører ved noe dypt, og at det er tydelig at han skriver fra hjertet.

– Tilbakemeldingene betyr mye, fortsetter han.

– Jeg har vært åpen om mine egne følelser og opplevelser på letingen etter mine forfedres liv. Jeg har vært åpen om mine opplevelser av deres land på godt og vondt.

– Rammen er historiske fakta, men boken er skjønnlitterær, opplyser Binder, og understreker dermed at boken ikke er en kopi av virkelige hendelser.

Blandet kultur

Binder forteller at han er opptatt av latvierne, og at han tror det betyr mye for dem.

– Jeg er jo opptatt av dem, og beskriver skjebner som mange kan kjenne seg igjen i, sier han ettertrykkelig.

Binder forteller at det er mange kontraster i Latvia.

– Landet er tross alt et av de mest vanskeligstilte i EU, selv om det er mange positive trekk i økonomien.

Han funderer litt.

– Jeg tror min oppmerksomhet viser at jeg verdsetter dem.

Binders kone mener at mange av latvierne preges av alvor. Særlig den eldre generasjonen.

– Deres kultur har blitt forsøkt undertrykket, og de har blitt fratatt både liv og eiendommer, sier hun bedrovet.

– Under russisk okkupasjon ble over seksti tusen latviere deportert til Sibir, og de fleste

NOE SOM GIR MENIG: – Hvis jeg kan bidra til å gi familier der nede har relasjoner til deporterte, skyter Terje Binder inn.

familier der nede har relasjoner til deporterte, skyter Terje Binder inn.

Sanggleden

Den blide forfatteren nevner at latvierne er et syngende folk, og at sang har gamle tradisjoner i Latvia.

– Krisjanis Barons samlet flere tusen eldgamle folkesanger som sier mye om latvisk kultur. Da jeg skrev boken brukte jeg flere sanger, og i innledningen har jeg et veldig fint vers. Det begynner slik: «Hjelp meg med å synge venn, hjelp meg med å lage en sang. Så skal jeg ligge tett mot deg. Vann skal ikke renne mellom oss».

Binder nevner også at de møtte stor varme og god velkomst hos latvierne.

– Når man først kommer innpå dem er de veldig vennlige. Det var helt utrolig å møte så mye varme fra mennesker.

En reise i fortiden

Binder og hans kone kom nylig hjem fra sin reise til Riga, der de oppholdt seg i ni intensive dager for å bistå forlaget med promotering av boken.

– Først var vi i Riga på bokmesse. Deretter dro vi til Liepaja, der hovedhandlingen i boken foregår, forteller han ivrig, og legger

UTROLIG OPPLEVELSE: Det var stor stas å sitte i markedshallen på bokmesse i Riga. Fra venstre: Arta Veidmane Strele (tolk og delvis oversetter), Terje Binder, Zigmunds Spade (Styreleder i forlaget Valters un Rapa). (Foto: Privat)

gstoppen i Latvia

Ik et løft, så er det veldig flott, sier forfatter Terje Binder.

til at det var der hans besteforeldre rømte ifra.

– De rømte fra et lite helvete under revolusjonen i 1905, og tilsammen var de rundt fem tusen som rømte landet.

Binder forteller at revolusjonen i utgangspunktet handlet om bøndernes opprør mot godseierne.

– Bøndene var livegne fram til over midten av 1800- tallet. Det var en tid der man kunne kjøpe og eie bønder, forteller han alvorlig. – Historien sier at mange forlangte tilgang på deres kvinner, legger Binder forferdet til, og påpeker at selv da bøndene formelt ble frie, lå de under baronens svøpe langt frem mot 1900.

– Det er helt nifst å lese den historien, legger han til, og forteller at revolusjonen spredte seg som ild i tørt gress, over hele Latvia.

Lanseringen

– Hvordan gikk det til at boken ble oversatt til latvisk?

– Det var en venn av oss som presenterte boken for forlaget, og norsk-latvisk dame som leste den. Hun insisterte på at den måtte bli oversatt, forteller Binder gledelig, og legger til boken ble gitt to oversettere.

– Det var åtte personer fra det latviske forlaget som var med på hele lanseringen, opplyser han, og forteller at det var stor stas å sitte i markedshallen på bokmessen i Riga, med forlagssjefen på den ene siden, og tolken på den andre. Her snakket Binder i en halvtime ved hjelp fra tolk.

– Da vi kom til museet i Liepaja var det en svær samling der. Mellom seksti og sytti mennesker, konstaterer Binder, tydelig

overveldet, og legger til at han aldri hadde trodd at det skulle bli så stort.

– Jeg fikk mange nye kontakter.

Binder medgir at ting skjedde så raskt at han ikke fikk tak på alt.

– Jeg fikk ikke snakket med alle, sier han, litt bedrøvet.

Overveldet av følelser

Terje Binder blir spurt om han har planer om å skrive mer.

– Jeg har jo blitt inspirert. Slike opplevelser inspirerer jo, erkjenner han, og legger til at han har startet på en fortsettelse. Så vidt.

– Men det må en god del jobbing til. Kanskje kan jeg gi den ut direkte på latvisk neste gang? Jeg er usikker på om den er like relevant i Norge, selv om jeg har fått solgt den her også.

– Hva slags følelser sitter du igjen med etter å ha vært gjennom denne utrolige reisen?

Binder tenker seg litt om. Det er vanskelig å finne de rette ordene.

– Jeg er jo glad. Særlig når jeg får slike flotte tilbakemeldinger.

Binder erkjenner at han har vært veldig spent på tilbakemeldingene.

– Jeg lurte hele tiden på hva de ville synes, men jeg er utrolig glad for at jeg har laget noe som betyr noe for dem. Det er det jeg sitter igjen med, sier Binder takknemlig.

– Det gir mening, og hvis jeg kan bidra til å gi folk et løft, så er det veldig flott.

Til slutt påpeker den populære forfatteren at boken nå er ute i verden for seg selv.

– Den lever sitt eget liv nå.

SETT HØRT LEST

En kamp om liv, død og tilhørighet

Actionfilmer som tar for seg kjempende ungdommer blir stadig oftere å se på kinolerretet. Så lenge de gjøres like underholdende som *Insurgent*, er det en utvikling jeg gledelig kan ønske velkommen. I likhet med de fleste andre ungdomsactionfilmene i dag er *Insurgent* basert på en bokserie. Fjorårets *Divergent* introduserte oss til det dystopiske universet og karakterene i det postapokalyptiske Chicago. I *Insurgent* får vi ta del i det store fraksjonsoppgjøret.

Alle menneskene er delt inn i fraksjoner basert på sine karaktertrekk. De lærde er kjent for sin intelligens, De fredsommelige for sin harmoni med natur og dyr, De sannferdige for å aldri lyge, De fryktløse for sitt mot og De uselviske for sin omsorg. Men så finnes det én siste gruppe. De som ikke kan plasseres i noen av de overnevnte fordi de passer inn i flere. De som er både modige, smarte og uselviske. Slik er det for heltinnen Tris Prior. Under utvelgingsprosessen alle må gjennom når de er 16 år, får hun rede på at hun er en divergent - en avviker. Hun skjønner raskt at det ikke er noe å ettertrakte. Gjennom eget valg havner hun i Fryktløs, men hemmeligheten hennes er ikke trygg. Og hun er ikke den eneste.

For Jeanine, lederen i Lærd (skurkaktig spilt av Kate Winslet), bidrar de divergente til irritasjon og hodebry. Hun ønsker orden - og aller helst større makt - og vil få bukt med de divergente før de utgjør en for stor trussel for fraksjonssystemet. Når vi møter Tris og hennes kompanjonger i begynnelsen av filmen, er de på flukt og befinner seg hos De fredsommelige. Det tar ikke lang tid før de blir oppdaget. Det viser seg at Jeanine trenger en divergent for å åpne en spesiell boks som inneholder en beskjed fra de som etablerte fraksjonssystemet. Hun jakter ned hver eneste divergent for å finne en passende kandidat til å åpne esken, og samtidig vokser kampviljen i Fryktløs-fraksjonen.

Fra det øyeblikket Tris og resten blir oppdaget går det slag i slag. Den tyske regissøren Robert Schwentke, som er kjent for *Flightplan* (2005) og *Red* (2010), har full kontroll på de stiligste spialeffektene. Man må ta filmen for det den er: dette er reinspikka action, og det gjelder å legge bort alle krav om realisme. Den midterste filmen i enhver trilogi er sjelden den beste; og ja, *Divergent* var hakket bedre, men målet er sjeldent å vinne store priser i denne sjangeren. Kritikere som trekker frem usannsynligheten i samfunnet ser ut til å glemme at det ligger en bokserie i grunn. Både manusforfatterne og regissøren må forholde seg til det skrevne ord, og filmene vil nok pirre leselysten til mange.

Hovedrolleinnhaver Shailene Woodley gjør en svært god og troverdig prestasjon, noe filmen på mange måter krever. En heltefilm støtter seg fullt til helten, og Tris skuffer ikke. Hun er knalltøff, men likevel sårbar. Hun har opplevd - på verst tenkelig måte - at kampene krever liv, men hun kan likevel ikke slutte å kjempe mot de onde kreftene som beveger seg mellom de ulike fraksjonene.

Som i de fleste trilogier vil det lønne seg å ha sett den første filmen før nummer to, men det er også det eneste kravet. For man trenger ikke å være en seksten år gammel jente for å kunne sette pris på *Insurgent*.